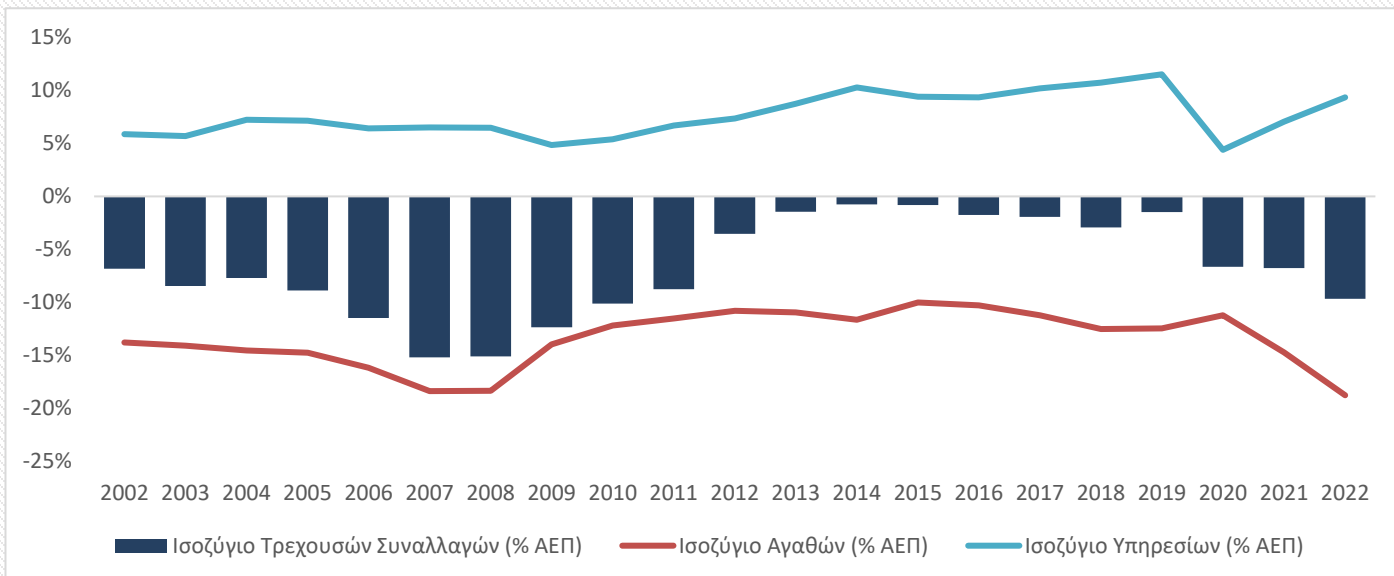
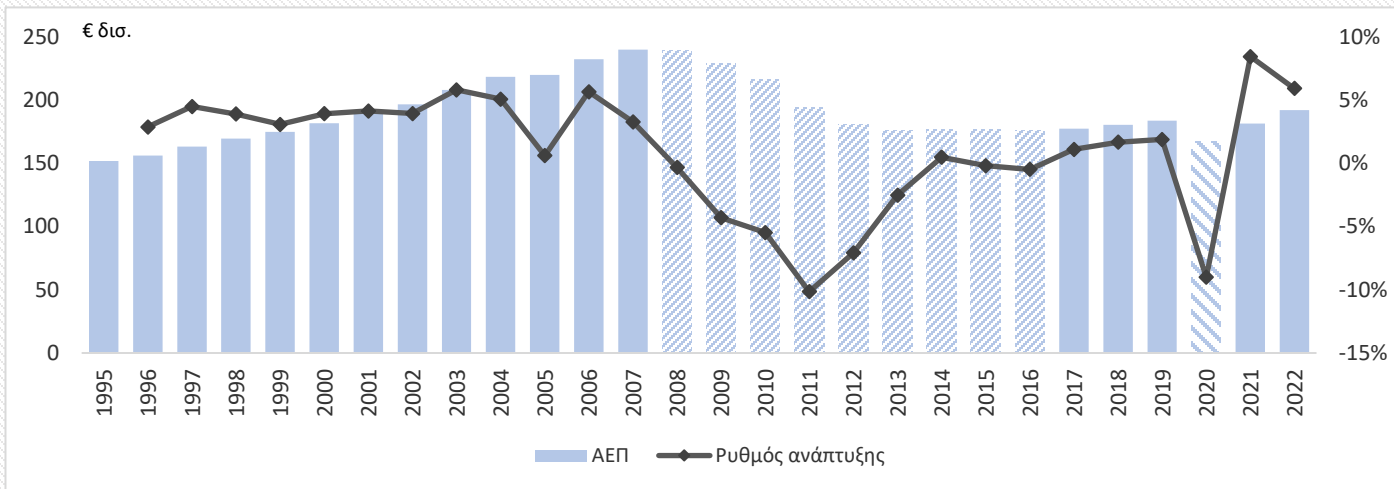

Από την κρίση στην ανάπτυξη: Επανεξετάζοντας το ελληνικό παραγωγικό μοντέλο σε όρους εξωστρέφειας, παραγωγικότητας & ανταγωνιστικότητας

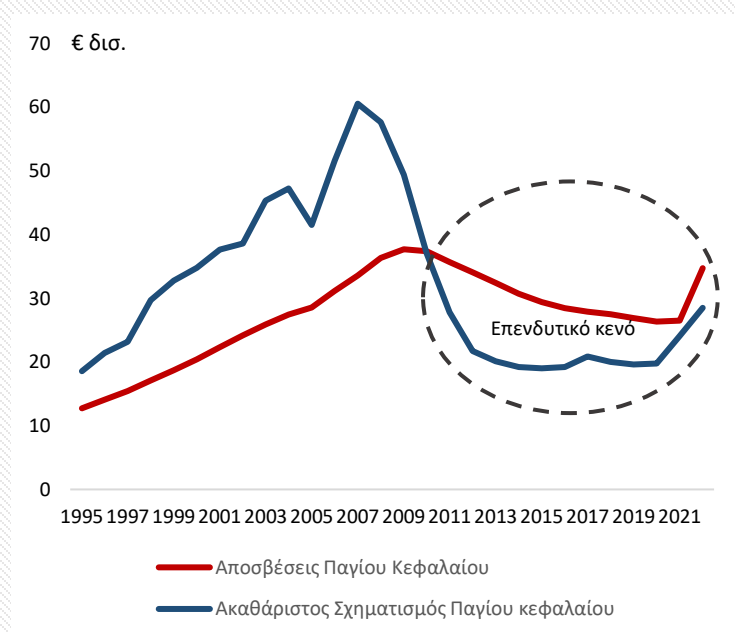
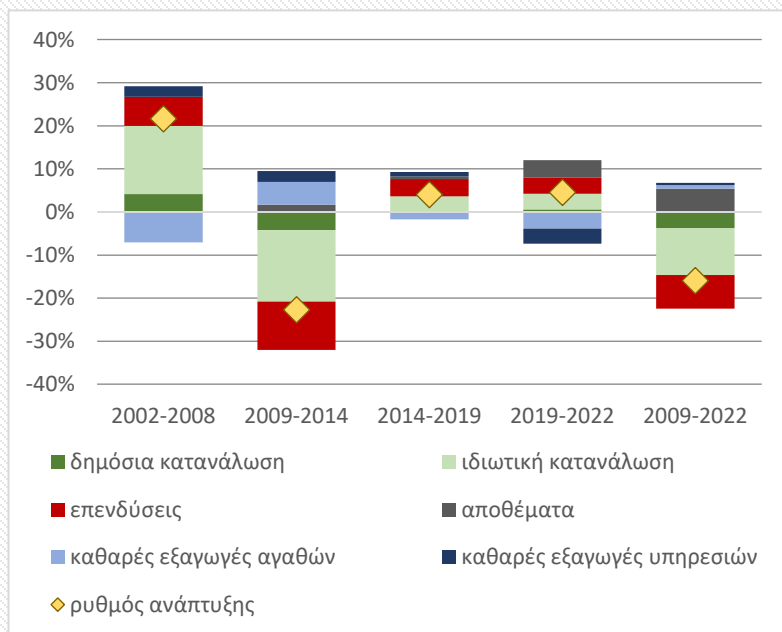
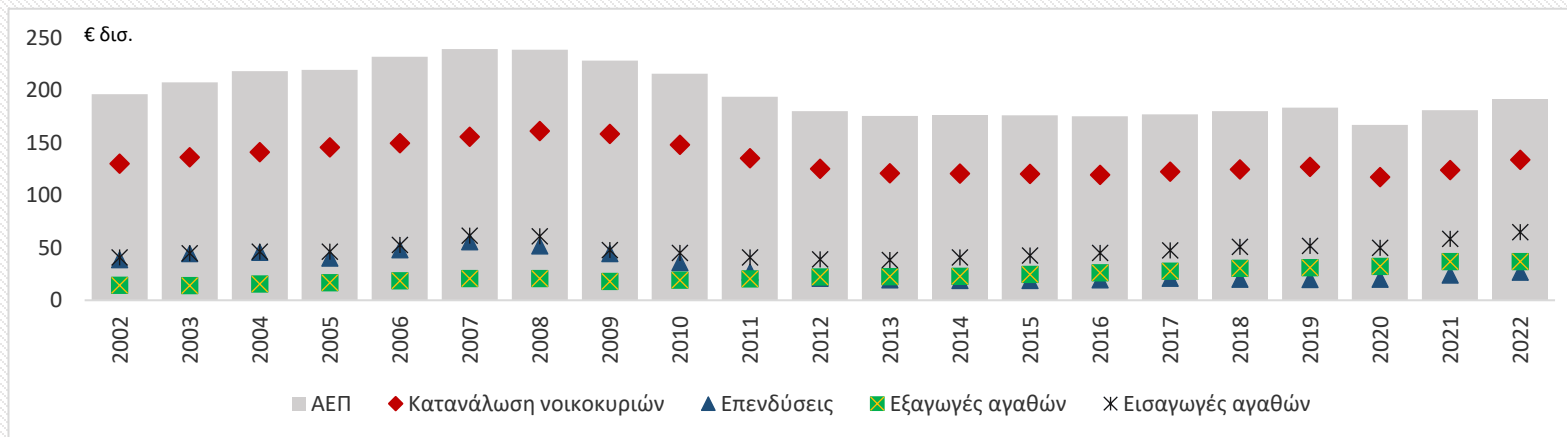
Σοφία Τσαρούχα
18^ο Σεμινάριο Ερμούπολης

Κρίση Ανταγωνιστικότητας

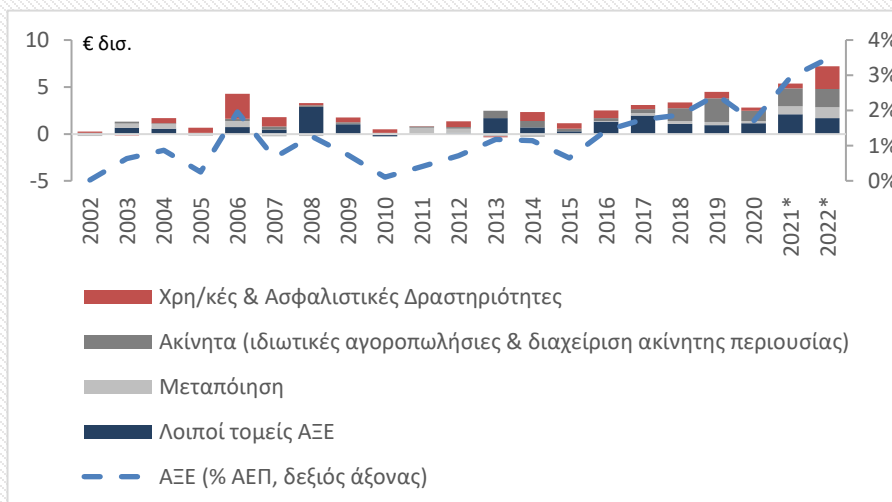
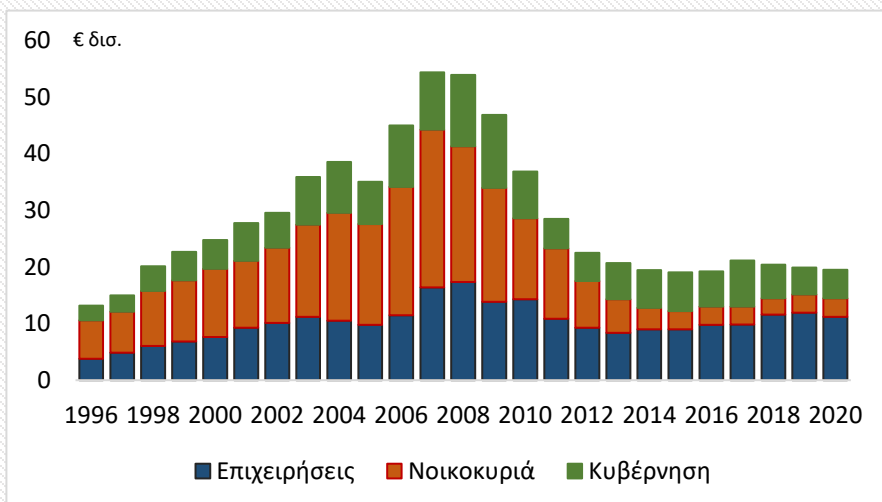
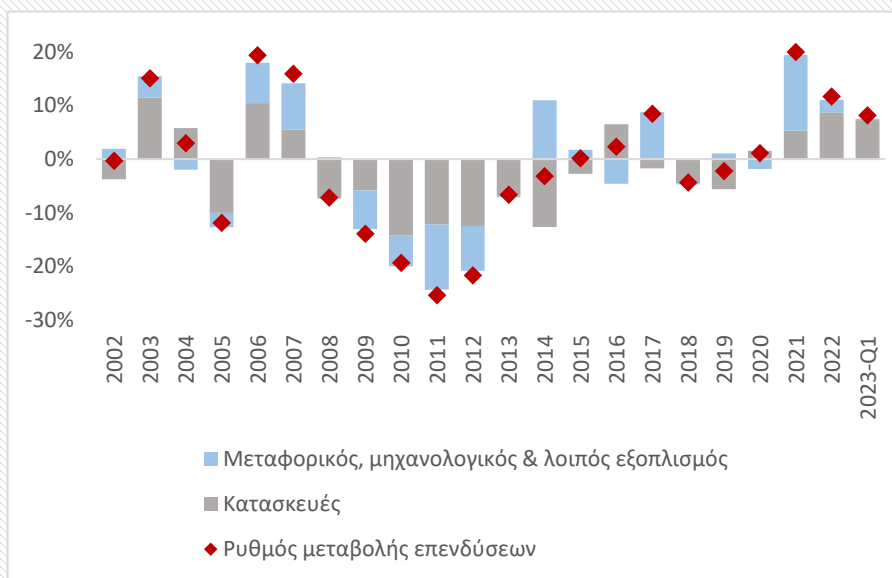
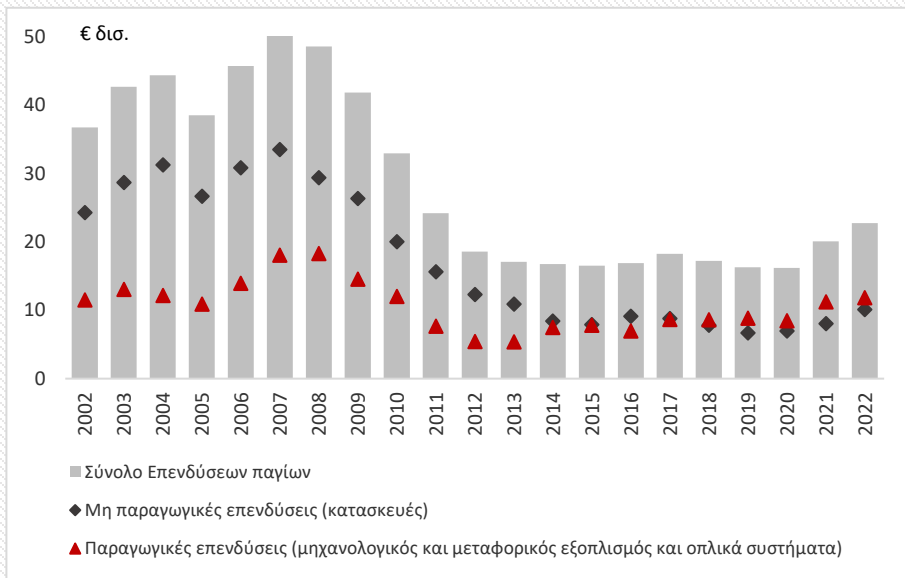
- Το διάστημα 2008-2016, η ελληνική οικονομία απώλεσε σωρευτικά c.27% του ΑΕΠ της (στ. τιμές)
- Παρά την ανάπτυξη των τελευταίων ετών, το ΑΕΠ είναι 20% χαμηλότερο σε σχέση με το 2007
- Η κρίση δεν ήταν μια προσωρινή κρίση ρευστότητας, αλλά μια δομική κρίση ανταγωνιστικότητας.
- Το έλλειμμα στο ΙΤΣ έφτασε το 15% του ΑΕΠ, οδηγούμενο από το ισοζύγιο αγαθών.
- Η διόγκωση αυτών των ελλειμμάτων είναι απότοκο των διαρθρωτικών προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας και της απώλειας ανταγωνιστικότητας

Ένα παραγωγικό μοντέλο βασισμένο στην κατανάλωση και στις εισαγωγές

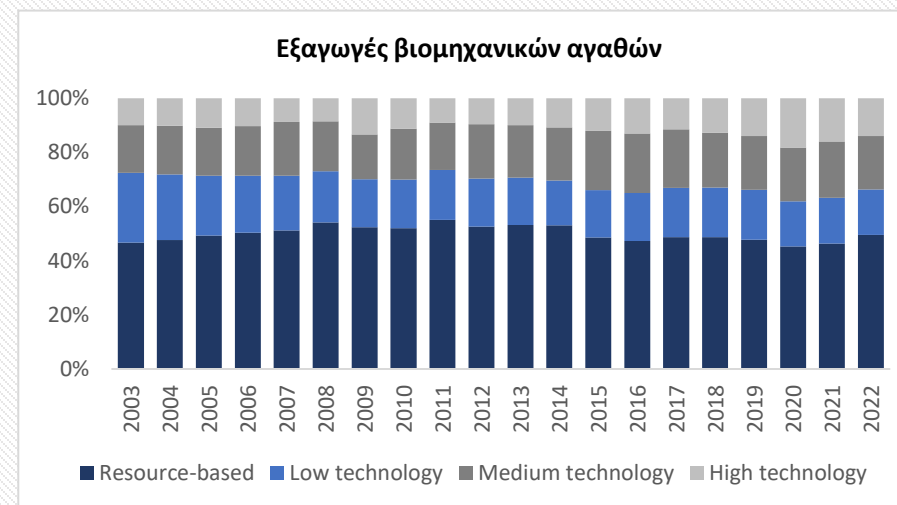
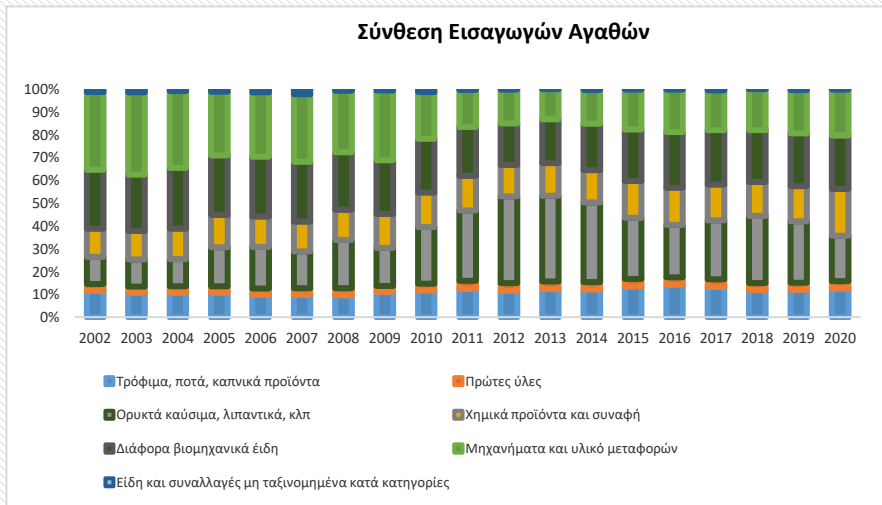
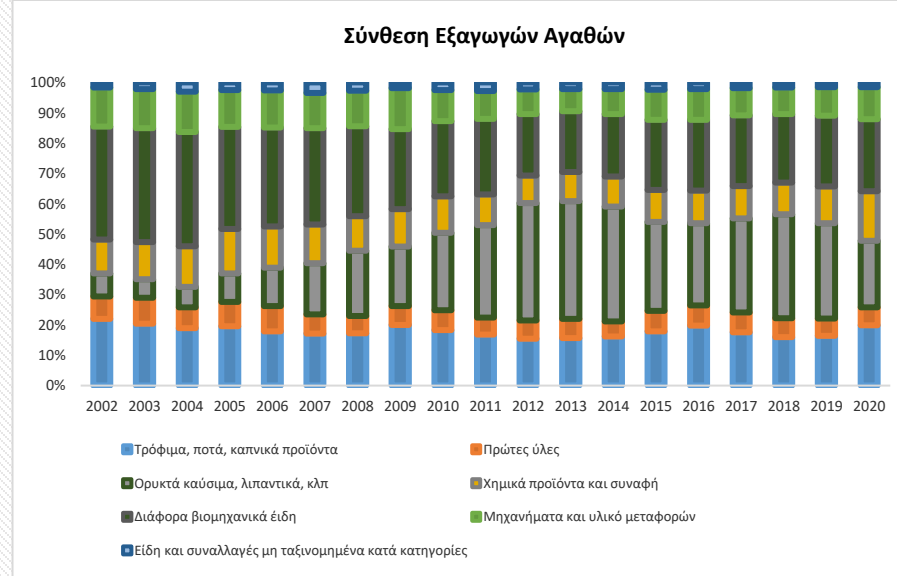
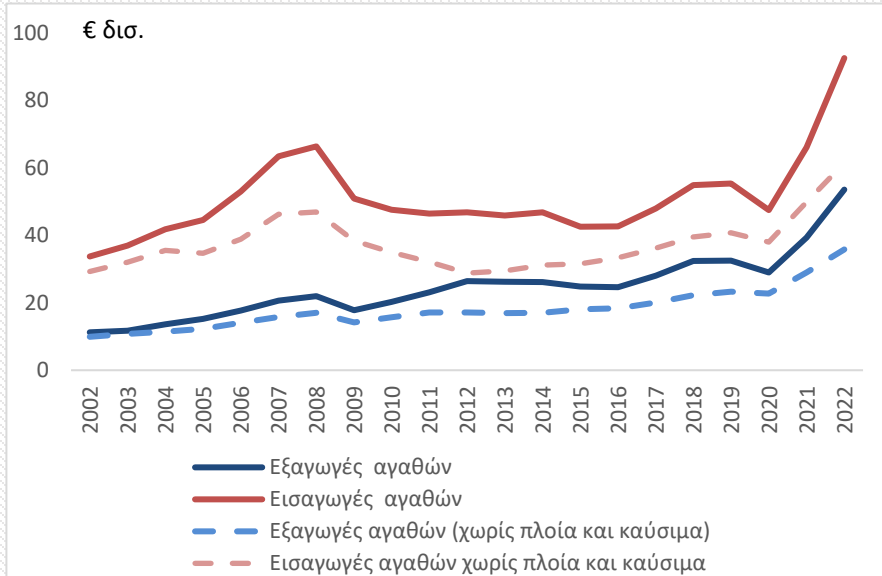
- Η κατανάλωση, και κυρίως η ιδιωτική, ήταν και παραμένει η κύρια συνιστώσα της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, με τη συμμετοχή της στο ΑΕΠ να κινείται σταθερά c.70%
- Παρά την ύφεση, το παραγωγικό πρότυπο εξακολουθεί να διέπεται από τα ίδια χαρακτηριστικά με πριν την κρίση
- Αξίζει να σημειωθεί ότι με εξαίρεση την περίοδο 2009-2014, οι καθαρές εξαγωγές αγαθών είχαν σταθερά αρνητική συνεισφορά στον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας

Με τις επενδύσεις να έχουν προβληματική σύνθεση

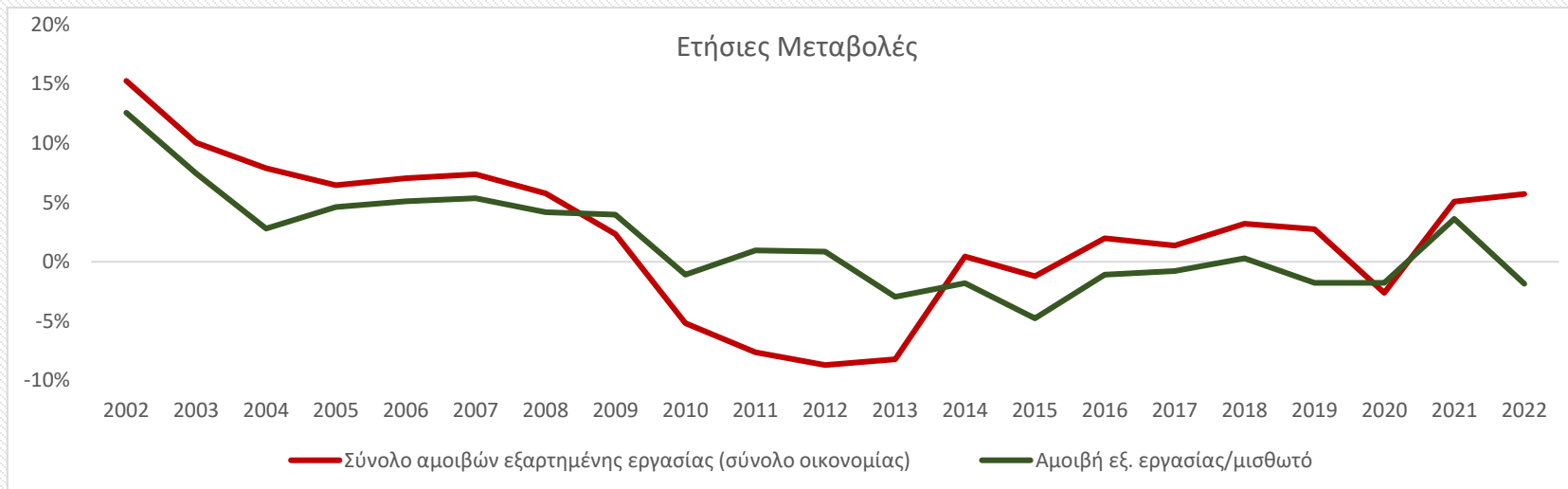
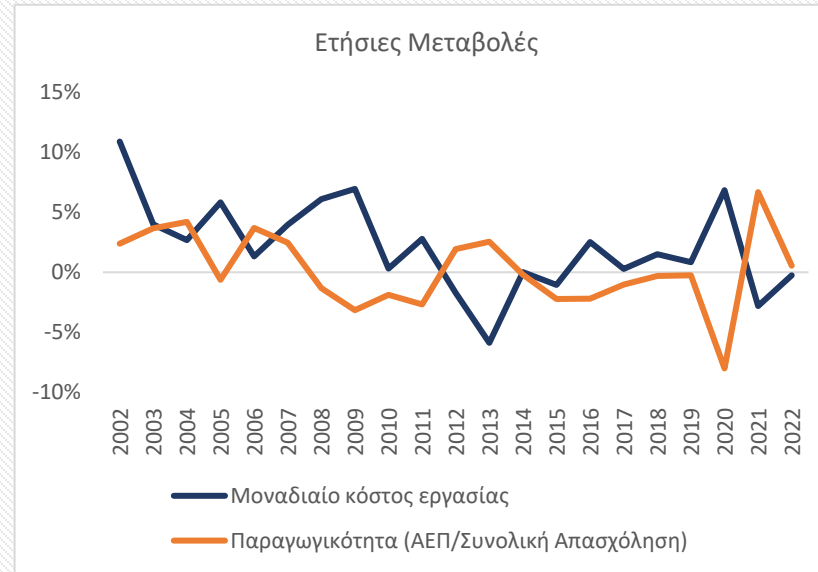
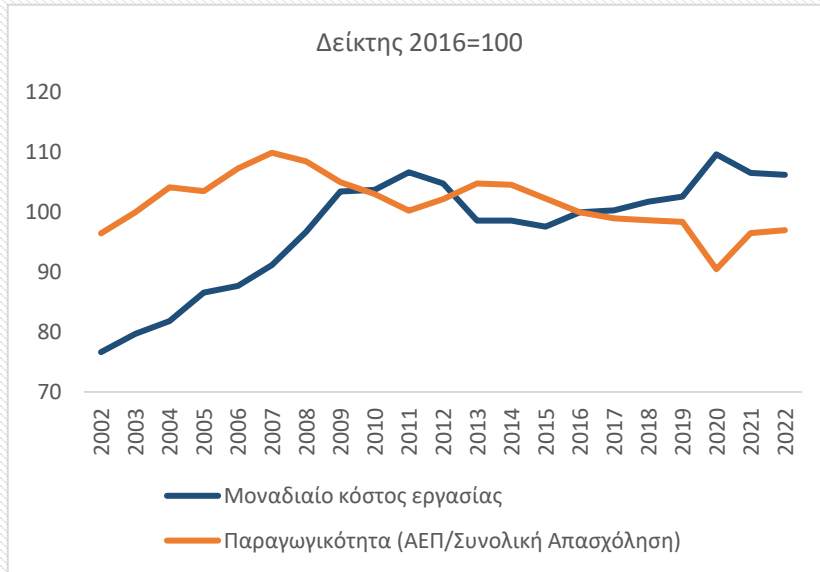
- Ενώ το απόλυτο επίπεδο των επενδύσεων ήταν ικανοποιητικό, οι κατασκευές στην ουσία κυριαρχούσαν, αποτελώντας σχεδόν τις πάνω από τις μισές επενδύσεις πριν την κρίση. Τα τελευταία έτη, οι επενδύσεις αυξάνονται οδηγούμενες από τις κατασκευές επίσης
- Οι εισροές των ΑΞΕ αυξάνονται, όμως κατευθύνονται σε μη-παραγωγικές δραστηριότητες

Ενώ οι εξαγωγές, παρά την άνοδο, εξακολουθούν να υπολείπονται σημαντικά των εισαγωγών

- Παρά την αύξηση των εξαγωγών αγαθών, οι αντίστοιχες εισαγωγές είναι στην ουσία που ερμηνεύουν τόσο τη μείωση στο έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών κατά την περίοδο της κρίσης, όσο και την πρόσφατη αύξηση του, με τις εισαγωγές να αυξάνουν περισσότερο από τις εξαγωγές, με τον στόχο για υποκατάσταση εισαγωγών από εγχωρίως παραγόμενα αγαθά να μην έχει επιτευχθεί
- Τα καύσιμα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση των εξαγωγών αγαθών, ενώ οι εξαγωγές βιομηχανικών αγαθών κυριαρχούνται σταθερά από τα resource-based αγαθά

Με την ανταγωνιστικότητα να μην έχει ανακτηθεί

- Πριν την κρίση, το μοναδιαίο κόστος εργασίας αυξανόταν ταχύτερα από την παραγωγικότητα, οδηγώντας την οικονομία σε απώλεια ανταγωνιστικότητας
- Ένα μέρος ανακτήθηκε κατά την κρίση, όμως τα τελευταία χρόνια παρατηρείται επανάληψη του φαινομένου
- Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι παρά τους ισχυρούς ρυθμούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας τα τελευταία χρόνια και την αύξηση των συνολικών αμοιβών, ο μέσος μισθός μειώνεται, γεγονός που αποδίδεται στην αύξηση της απασχόλησης, αλλά με δυσμενέστερους όρους αμοιβής

Έπειτα από μια υπερδεκαετή κρίση και την εφαρμογή 3 προγραμμάτων προσαρμογής τι πραγματικά διδαχθήκαμε και τι πραγματικά άλλαξε?

- Η ελληνική οικονομία “stucked in the middle”: Το ελληνικό παραγωγικό μοντέλο θεωρείται “mixed market economy” και στην ουσία δεν μπορεί να ανταγωνιστεί ούτε σε όρους ποιότητας, αλλά ούτε και σε όρους κόστους. Φυσικά, το ζητούμενο ήταν η μετάβαση προς μια εξωστρεφή οικονομία που θα μπορεί να ανταγωνίζεται σε όρους ποιότητας, παράγοντας αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας
- Δεδομένης της αναπαραγωγής του ίδιου pattern, η διαδικασία προσαρμογής που πέρασε από 3 μνημόνια φαίνεται να μην έχει στεφθεί με επιτυχία, εφόσον δεν επετεύχθη η ανακατανομή των πόρων από τους μη παραγωγικούς προς τους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας
- Ενώ υπάρχει ομοφωνία για την ανάγκη της αλλαγής του παραγωγικού μοντέλου, υπάρχουν ερωτήματα για το προς ποια κατεύθυνση θέλουμε να στραφεί και με ποιον τρόπο. Ενίσχυση της βιομηχανίας? Ενίσχυση του τουρισμού? Τι ρόλο θέλουμε να διαδραματίζει το κράτος?
- Το θεσμικό πλαίσιο έχει την ιδιότητα να αλληλεπιδρά. Εάν το κράτος δίνει περισσότερα κίνητρα στο επενδυτή να επενδύσει στον τουρισμό, ακόμα και εάν δίνει κίνητρα στη βιομηχανία, οι πόροι θα διοχετεύονται στον τουρισμό. Και στα κίνητρα, προφανώς περιλαμβάνονται και διάφορα θεσμικά ζητήματα, όπως οι διαδικασίες αδειοδότησης, το χωροταξικό, τα οικονομικά κίνητρα μέσω των αναπτυξιακών νόμων.
- Παράλληλα, για να δημιουργούνται spillovers απαιτείται ένα συμπαγές πλαίσιο μεταρρυθμίσεων, ώστε να δημιουργούνται οι κατάλληλες θεσμικές συμπληρωματικότητες. Πχ δεν έχει νόημα να μεταρρυθμίσεις πτυχές της έρευνας ή να χρηματοδοτήσεις την έρευνα, εάν δεν κάνεις τις κατάλληλες μεταρρυθμίσεις για να την συνδέσεις με τον επιχειρηματικό ιστό